

FÖRBUNDSSTYRELSEN

LÄKARFÖRBUNDETS ARBETSGRUPP FÖR KLIMAT OCH HÄLSA

2015–2017

PP 27/17
2017-12-19

Sammanfattning

Arbetsgruppen utarbetade Läkarförbundets Policy för Klimat och hälsa som antogs av FS 2015. Därefter har KLIM arbetat med att sprida kunskap om policyn och visat Läkarförbundets engagemang samt initierat och uppmuntrat ett ökat klimatmedvetande på många olika nivåer.

Arbetsgruppen har legat helt rätt i tiden när klimatfrågan tagit allt större plats i samhällsdebatten. I kontakterna med bland annat WHO, WMA, FN:s klimatmöten, Lancet Commission for Climate och sjukvårdshuvudmän i Sverige har det också blivit tydligt att hälso-och sjukvårdsaspekterna är en av de viktigare konsekvenserna av klimatförändringen. Läkarkåren har här en nyckelroll och ett ökat engagemang från läkarkåren är efterfrågat. Internationellt har policyprogrammet väckt intresse. Läkarnas delaktighet i klimatarbete upplevs allt mer självklart, men mycket finns kvar att göra.

För Läkarförbundet har KLIM:s arbete medfört en ny positiv kontaktyta med beslutsfattare, myndigheter, sjukvårdshuvudmän, andra professionsförbund samt medlemmar. Kollegor och blivande kollegor har visat intresse både för Läkarförbundet och medlemskap i samband olika presentationer.

Policyprogrammet och en genomarbetad presentation om klimat och hälsa har under åren utarbetats och presenterats för olika delföreningar med mycket positiv feedback och bidragit till att åtminstone en delförening tagit fram ett eget policyprogram.

Ledamöter i arbetsgruppen har varit aktiva och blivit inbjudna till många sammanhang med mycket spinoffeffekter.

KLIM har synts i Almedalen tre år i rad samt i debatter och på konferenser, som arrangör eller inbjudna deltagare. Ledamöterna har också föreläst vid olika tillfällen för läkare under utbildning.

Flera artiklar, referat, debatt och bloggar har publicerats i Läkartidningen och artiklar i annan media.

Policyprogrammet har presenterats för flera sjukvårdshuvudmän och minst ett påbörjat samarbete med ökat läkarengagemang finns i VG-regionen.

Under projekttiden har arbetsgruppen via Läkarförbundet varit representerad vid FN:s klimatmöten och en av medlemmarna i arbetsgruppen är för Läkarförbundets räkning aktiv i WMA:s arbete. Flera i arbetsgruppen är medförfattare i Naturvårdverkets rapport, Luft och miljö 2017 - Barns hälsa, med kapitlet: Barns hälsa drabbas extra hårt av klimatförändringar. (bifogas)

Sammantaget har KLIM visat upp Läkarförbundet som en positiv och proaktiv aktör på en ny arena. Gruppen har bidragit till ökad kunskap om klimatförändringarna och om arbetet för en mer hållbar

sjukvård. KLIM:s förhoppning är att förutsättningar skapas för att fortsätta detta viktiga och utåtriktade arbete.

Arbetsgruppen

Arbetsgruppen konstituerades i februari 2015 av Förbundsstyrelsen efter nomineringar från delföreningar och sektioner.

Medlemmar har varit:

- Karin Båtelson, 1:e vice ordförande i SLF, ordförande i Sjukhusläkarna
- Sofia Rydgren Stale, psykiater Kristianstad, FS-ledamot SLF
- Björn Fagerberg, Prof emeritus medicin, Göteborg, styrelseledamot Läkare för Miljön.
- Olle Hollertz, primärvårdspsykiater, Ordförande Kalmar Läns Läkarförening
- Frida Kareliusson, student Linköping, vice ordf i MSF, till 2016
- Zoe Altamirano, Läkarförbundet Student, från 2017
- Sofia Lindegren, ST-läkare vid Arbets- och miljömedicin, Göteborg, SYLF Stockholm
- Anna-Carin Olin, Professor i arbets- och miljömedicin från Göteborg, Ordförande för Sektionen för Arbets-och Miljömedicin

Uppdraget

Att ta fram ett policydokument gällande klimat och hälsa, som utgår från en deklARATION som undertecknades i samband med Riksstämman 2014.

Projektarbete och genomförande

- Första mötet var i april 2015 och arbetsgruppen har haft totalt 9 möten under projektperioden, delvis digitala.
- Läkarförbundets Policy om Klimat och hälsa arbetades fram, processades och antogs under 2015 (bifogas.) Den finns också i engelsk översättning.
- Policyn vilar på underlag från bland annat WHO, EU, WMA, British Medical Association och kunskapssammanställningar Region Skåne vilket redovisas i dokumentet. Policyn bygger på bakgrund samt utgående från de fyra perspektiven internt, lokalt/nationellt, globalt och läkarförbundets roll i utbildning av läkare.
- Därefter har arbetsgruppens arbetat med att implementera, sprida information om policyn och arbeta för frågorna.

Resurs på kansliet

Arbetsgruppen har haft en 5 procents heltidsresurs från PP.

Förbundets Kommunikationsavdelning har varit delaktig i under projektet samt i framtagande av trycksaker samt uppdatering av hemsida.

1. Egen kunskapsinhämtning och externa kontakter.

- -Besök av Johan Kuylenstierna, Stockholm Environment Institut (2016).
- Besök av Frida Berry Eklund, The Global Call for Climate Action (2016). Hennes förslag till att bättre sprida miljöpolicy är göra en opinionsundersökning bland medlemmarna, hitta en talesperson, identifiera rätt inriktning och en unik aspekt i budskapet.
- Besök av Tobias Alfvén, ordförande i Kommittén för global hälsa, SLS. Olika samarbeten mellan SLF och SLS gällande klimat och hälsa diskuterades med fokus på global hälsa.
- Samarbete av Gösta Alfvén, Läkare för miljön, i arbetet med kapitel till Naturvårdsverkets rapport Luft och miljö 2017-Barns hälsa.
- Besök av representanter från Region Skåne (2016) som pratade om regionens miljöarbete., ex en handbok för att minska utsläpp av växthusgaser.
- 13 september 2017 Klimatdag Stockholm: Som introduktion till påverkansarbete
- Fossilfritt Sveriges: Workshop: Från snack till handling – Hur pratar vi om klimatet så att lusten till handling växer?

2. Exponering i Läkartidningen

Under projektarbetets gång har det skett en fortlöpande rapportering och artiklar i Läkartidningen.

- Signerat (K. Båtelson), vid policyns publicering 2015, samt uppföljning 2016.
- Blogg och rapporter från FN:s klimatmöten 2015, 2016, 2017.
- Nya rön om klimatrelaterade hälsofrågor 2016, 2016, 2017
- Översiktsartikel: Extremvärme ett ökande problem för globala folkhälsan.
- Klimatförändringarnas negativa hälsoeffekter drabbar även Sverige
- Klimatet ett allvarligt hot mot den globala hälsan, Läkartidningen 2017
- Apropå! Avfallsberget i svensk kirurgi, debatt i Läkartidningen 2017

3. Utåtriktat arbete för lokal/nationell påverkan i Almedalen

Arbetsgruppen har ansvarat för tre uppskattade seminarier i Almedalen vilket också har givit nya uppslag och kontakter samt medierapportering. De senare finns även filmat på www.Sjukhusläkaren.se

Klimat och hälsa – vad kan sjukvården göra? (2015)

Medverkande:

- Fredrik Moberg, kommunikationsrådgivare/forskare Stockholm Resilience Centre, verksamhetschef Albaeco
- Mattias Svensson, redaktör tidskriften Neo
- Johan Carlson, generaldirektör, Folkhälsomyndigheten
- KLIM: Björn Fagerberg, Sofia Lindegren, Sofia Rydgren Stale
- Karin Båtelson (moderator)

Klimatfråga - något för läkare? (2016)

Medverkande:

- Staffan Rosenberg, Överläkare klinisk farmakologi, Karolinskas läkemedel och miljögrupp
- Frida Berry Eklund, Föräldravrådet och kampanjchef på Global Call for Climate Action
- Margareta Fransson (MP), region Östergötland. 1:e vice ordf Regionstyrelsen
- KLIM: Olle Hollertz , Sofia Lindegren-moderator

Klimathot, hållbara städer och bättre hälsa - vad är möjligt? (2017)

Medverkande:

- Bertil Forsberg, epidemiolog och luftföroreningsexpert
- Stefan Jutterdal, ordförande, Fysioterapeuterna
- Ivana Kildsgaard, hållbarhetschef, LINK arkitektur
- Gustav Hemming, miljö-, skärgårds- och regionplanelandstingsråd, SLL
- Mikael Karlsson, miljöforskare, KTH
- KLIM: Sofia Rydgren Stale, Sofia Lindegren (moderator)

4. Exempel på annat utåtriktat arbete för regionens/landstingets planering för sjukvård

- Föreläsning för Östergötlands läns landsting (2017)
- Föreläsning för den politiska och administrativa ledningen för sjukvården inom VG-regionen (maj, 2017).
- Föreläsning för utredningsavdelning och miljösamordnare inom VG-regionen (2017). Samarbetet fortsätter i gemensamma föreläsningar och engagemang av läkare.

5. Globalt internationellt arbete

Arbetsgruppen har varit representerad vid FN:s klimatmöten via Sofia Lindegren och Björn Fagerberg.

COP 21 i Paris, vilket också fortlöpande presenterades i en blogg i Läkartidningen.

COP 22 i Marrakech, också som representant för WMA med ett fördjupat samarbete som följd. Referat i Läkartidningen.

SB 46 (Förmöte till COP 23), som representant för WMA och ledde delegationen. Rapport som publicerades i World Medical Journal.

COP 23 i Bonn, föregånget av ett möte för att förbereda arbetet med att lyfta fram hälsoaspekter av klimatförändringen. Vid COP 23 mötet gjorde också arbetsgruppens representant ett inlägg för WMA. Referat i Läkartidningen.

Föredrag om SLF:s arbetsgrupp för klimat och hälsa vid Clean Med konferens i Köpenhamn (organisatör Health Care Without Harm) under ett minisymposium The challenge of motivating doctors to develop sustainable health care (2016).

Föredrag i Köpenhamn: Klimaforändringar i Skandinavien – Sundhedsvæsenets beredskap, organiserat av Det Ethiske Råd och med bl a närvaro av ordföranden för danska läkarförbundet (2017).

Deltagande i panel under The first Nordic Conference on Sustainable Healthcare

i Stockholm (2017).

6. Exempel på presentation av policyprogrammet och utbildning av läkare

- Specrepsskapsmötet 2017 om policyprogrammet och flera förslag till kontakter och ytterligare aktiviteter väcktes.
- SFAM 2017 om policyprogrammet, responsen var mycket positiv.
- Barnläkarföreningen, Barnveckan (2017) om policyprogrammet. De har under hösten 2017 själva utformat ett motsvarande program.
- Möte med lokala läkarföreningen i Kalmar om att integrera klimat i läkarutbildningen i Linköping (från 6e term i Kalmar) (2016).
- Föreläsning för ST-läkare i Ljungskile om klimat och hälsa (maj, 2016)
- Föreläsning forskare Arbets- och miljömedicin Göteborg 2017
- Föreläsning ST-dagar Allmänläkare, Åre

7. Förbundsinternt arbete

Klimataspekter finns med i arbetet internt på Villagatan.

Förslag till placeringspolicy för kapital har lämnats och diskussion har sedan skett i Kapitalplaceringsrådet. Förslag till rese- och mötespolicy har lämnats och det arbetet fortsätter.

Remisser som har besvarats- Miljörådsberedningen, Landsbygdskommittén.

8. Blandade inbjudningar och delaktighet

- Föreläsningar om policyn på Karolinska Sjukhuset, för sjuksköterskor.
- Föreläsning på Naturskyddsföreningen
- Föreläsning göteborgstudenter om läkarnas roll i klimatarbetet
- Föreläsning nationellt möte Miljösamordnare och Miljöstrateger
- Föreläsning Svensk Sjuksköterskeförening

Avslutande kommentar

För att inte tappa den goodwill och de goda resultat Läkarförbundet uppnått och för att ta tillvara det enorma engagemanget av ledamöterna i gruppen, hoppas vi att det fortsatta arbetet kan formaliseras via en Advisory Board.

Tankar för fortsatt arbete:

- Information om policyprogrammet på LOKrep.
- Fortsatt samarbete med VG-regionen och andra regioners sjukvårdshuvudmän för att medverka i sjukvårdens omställning för att effektiviseras och motverka klimatförändringen och lyfta fram läkarrollen.
- Seminarium under FSL.
- Förnyat temanummer i Läkartidningen om klimat och hälsa och hur klimathänsyn är ett värdefullt tillskott i verktygsarsenalen för att effektivisera vården ur patienternas, sjukvårdens och klimatets perspektiv (arbete pågår).

- Fortsatt samarbete SLF i WMA om hälso- och sjukvårdens betydelse i FN:s klimatarbete.
- Tagna initiativ om utbildning i Klimat och hälsa i läkarutbildning fullföljs.
- Kontakt med Studierektorsnätverket.

För KLIM, Läkarförbundets Arbetsgrupp för Klimat och hälsa

5 december 2017

Karin Båtelson, ordförande